

Bijlage 1 : Milieuverklaring

Milieuverklaring voor de definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan Aat-Lessen-Edingen met het oog op de opneming, op het grondgebied van de gemeente Lessen, van een gebied van aanhorigheden van ontginningen voor de exploitatie van een porfierafzetting tussen de groeven Lenoir Frères en Emile Lenoir en Vandevelde, van een industrieel bedrijfsgebied voor de aanleg van een multimodaal platform voor het vervoer van de ontgonnen materialen en van een groengebied als planologische compensatie

Inleiding

Deze milieuverklaring is vereist wegens artikel D.VIII.36 van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling. De milieuverklaring hoort bij het ministerieel besluit voor de definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan Aat-Lessen-Edingen met het oog op de opneming, op het grondgebied van de gemeente Lessen, van een gebied van aanhorigheden van ontginningen voor de exploitatie van een porfierafzetting tussen de groeven Lenoir Frères en Emile Lenoir en Vandevelde, van een industrieel bedrijfsgebied voor de aanleg van een multimodaal platform voor het vervoer van de ontgonnen materialen en van een groengebied als planologische compensatie. Ze wordt in het *Belgisch Staatsblad* bekendgemaakt en is toegankelijk via de website van het Departement Ruimtelijke Ordening en Stedenbouw van de Waalse Overheidsdienst Gebiedsbeleid Wonen Erfgoed Energie. De milieuverklaring is een samenvatting van de manier waarop de milieuoverwegingen werden opgenomen in het plan en waarop het milieueffectenverslag, de adviezen, bezwaren en opmerkingen in overweging werden genomen alsook de redenen van het plan of van het ontwikkelingsplan zoals aangenomen rekening houdende met de andere geplande redelijke oplossingen. De bezwaren en opmerkingen te berde gebracht in het openbaar onderzoek worden in detail beantwoord in het ministerieel besluit tot definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan.

Voor meer leesbaarheid wordt deze milieuverklaring opgedeeld in vier hoofdstukken: het eerste hoofdstuk gaat over de inhoud van de gewestplanherziening, het tweede over de chronologische volgorde van deze herziening, het derde gaat in op de milieuoverwegingen en het laatste legt de keuze uit voor het aangenomen plan, gelet op de overige overwogen redelijke oplossingen.

I. Inhoud van de gewestplanherziening

De herziening van het gewestplan heeft betrekking op de opnemings van :

. een gebied van aanhorigheden van ontginningen, 13,1 ha groot, op onroerende goederen heden opgenomen als industriële bedrijfsruimte op het vigerend gewestplan tussen de steengroeve "Lenoir Emile et Vandevelde" in het noorden, rue de Gages, in het oosten, rue de la Loge, in het zuiden en de steenweg Bergen-Gent, in het westen om de exploitatie van de porfierafzetting tussen beide groeves mogelijk te maken;

. een industriële bedrijfsruimte, 17,3 ha groot, op onroerende goederen opgenomen als gebied met een industrieel karakter waarvan de inrichting aan een gemeentelijk overleg onderworpen is over 11,7 ha, als landbouwgebied over om en bij de 4,6 ha en als groengebied over 1 ha tussen de spoorlijn Lessen-Bassilly, in het noorden, de chaussée Gabrielle Richet in het noordoosten, de boulevard Branquart (RN57), in het zuiden, de gekanaliseerde Dender, in het westen, en de hoeve Bronchenne, in het oosten, om er de verwerkingsinstallatie voor porfier te vestigen en er een multimodaal platform aan te leggen voor het vervoer van de ontgonnen producten via de waterweg, de spoorweg en over de weg;

en, als planologische compensaties:

. een groengebied op onroerende goederen, 5,6 ha groot, bestemd als industriële bedrijfsruimte in het noordwesten van de voormalige steengroeve Tacquenier;

Het bijkomend voorschrift, gemerkt « *S.88 », blijft van toepassing in het groengebied, om een ontmanteling na te streven van de bestaande installaties, evenals de afvoer van de huidige voorraden, op termijn, met oog op de afsluiting van een groengebied in feite als in rechte.

De procedure voor de herziening van het gewestplan is conform de artikelen 42*bis* tot 44 van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Erfgoed en Energie (CWATUP), en sinds de inwerkingtreding van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, op 1 juni 2017, de procedure opgedeeld bij de daarin vervatte artikelen D.II.48, D.II.49, D.II.50, D.VIII.7, D.VIII.9, D.VIII.14 en 15, D.VIII.17 à 20, D.VIII.30, D.VIII.35 en 36.

Het voorontwerp van plan, aangenomen bij besluit van de Waalse Regering van 15 januari 2015, is onderworpen aan de maatregelen inzake overgangsrecht bepaald bij artikel D.II.65, § 2, van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, volgens welke het voorontwerp geldt als voorlopige aanneming van het gewestplan en de compensaties. In dezelfde bepaling wordt voor het overige bepaald dat het milieueffectenonderzoek dat zich in de opstelfase bevond op de datum van inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek, na afloop geldt als milieueffectenverslag.

II. Chronologie van de gewestplanherziening

Op 6 december 2010 richtte de firma Carrières Unies de Porphyre een aanvraag aan de Waalse Regering houdende de opnemings van een ontginningsgebied en een industriële bedrijfsruimte op het grondgebied van de gemeente Lessen, overeenkomstig artikel 42*bis* van het Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Erfgoed en Energie (CWATUP), dat toen van toepassing was.

Voordat de aanvraag aan de Waalse Regering werd voorgelegd, werd hij samen met het dossier ter informatie aan het publiek voorgelegd, overeenkomstig de artikelen D.29-5 en D.29-6 van Boek 1 van het Wetboek van Leefmilieu. De publieke informatievergadering vond in Lessen plaats op 26 oktober 2010. Op 30 november 2010 bracht de gemeenteraad van Lessen een gunstig advies uit op de aanvraag tot herziening van het gewestplan.

Bij besluit van 15 januari 2015 besliste de Waalse Regering het gewestplan Aat-Lessen-Edingen (blad 38/2) aan een herziening te onderwerpen en heeft zij het voorontwerp van plan aangenomen met het oog op de opnemings van het gewestplan, op het grondgebied van de gemeente Lessen, van een ontginningsgebied voor de exploitatie van de porfierafzetting tussen de steengroeven Lenoir Frères en Emile Lenoir et Vandevelde, van een industriële bedrijfsruimte voor de aanleg van een multimodaal platform voor het vervoer van de ontgonnen producten, een reserveringsomtrek voor het herstel van de wegverbinding Lessen - Bois-de-Lessines en een groengebied als planologische compensatie.

Bij besluit van 9 juli 2015 heeft de Waalse Regering beslist een effectenonderzoek te laten uitvoeren met betrekking tot het voorontwerp van plan.

Overeenkomstig artikel 42*bis* van het Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Erfgoed en Energie dat toen van toepassing was, koos de aanvrager het ingenieurskantoor voor de uitvoering van het effectenonderzoek voor het voorontwerp van herziening van het gewestplan Aat-Lessen-Edingen. Er werd gekozen voor de firma ARIES, erkend overeenkomstig Wetboek en Boek I van het Milieuwetboek.

Het effectenonderzoek, nu sedert de inwerkingtreding van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling op 1 juni 2017 het milieueffectenverslag genoemd, werd van bemerkingen suggesties voorzien vanwege de beleidsgroep Ruimtelijke Ontwikkeling op 27 april en 1 december 2017, vanwege de beleidsgroep Leefmilieu op 27 november 2017 en vanwege de adviesverlenende gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening en mobiliteit van Lessen op 29 november 2017, in het kader van de uitwerking ervan overeenkomstig artikel D.VIII.30 van genoemd Wetboek.

Het voorontwerp van plan, nu ontwerp-plan geworden luidens de bepalingen van artikel D.II.65, § 2, 1°, van het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling, werd aan een openbaar onderzoek onderworpen van 30 mei tot 13 juli 2018 in de gemeente Lessen. Het openbaar onderzoek gaf aanleiding tot 7 bezwaren, in detail opgenomen in het ministerieel besluit waaraan huidige milieuverklaring is bijgevoegd en waarin de wijze wordt omschreven waarop zij in overweging zijn genomen.

De gemeenteraad van Lessen bracht op 27 augustus 2018 een gunstig advies uit over de herziening van het plan, onder het voorbehoud dat de omtrek van het groengebied dat als planologische compensatie is opgenomen in de omgeving van de voormalige Tacquenier groeve, herzien zou worden.

Op 31 oktober 2018 bracht de beleidsgroep Leefmilieu een gunstig advies uit over de kans die het ontwerp-plan op milieugebied biedt, voor zover gevolg wordt gegeven aan de aanbevelingen door de auteur van het milieueffectenrapport en genoemde beleidsgroep. Genoemd advies heeft als referentie ENV.18.109.AV.

De beleidsgroep Ruimtelijke Ordening bracht op 16 november 2018 een gunstig advies uit over het ontwerp-plan. Genoemd advies heeft als referentie AT.18.91.AV.

III. Overwegingen inzake leefmilieu

1. Biologische diversiteit - Fauna en flora

In het milieueffectenverslag wordt ervan uitgegaan dat de gevolgen van de gewestplanherziening op de biodiversiteit niet verwaarloosbaar zijn.

De nieuwe industriële bedrijfsruimte vertoont een aanzienlijke ecologische waarde, met planten- en diersoorten die als beschermd zijn gelabeld op de rode lijst voor het Waalse Gewest.

De site speelt eveneens een rol in de plaatselijke ecologische vermazing daar het als doorgangsgebied geldt tussen de drie zeer waardevolle biologische sites in de buurt van de gewestplanherziening (steengroeve Cosyns (n° 1821), steengroeve Lenoir (n° 1822) en voormalige steengroeve "du Mouplon et des Sarts" (n° 2127)) en de Dender.

De gevolgen van de herziening betreffen bijgevolg het verlies van beschermde soorten en de oprichting van fysieke barrières die diersoorten beperken in hun verplaatsingen tussen verschillende natuurlijke milieus, met name de drie biologisch zeer waardevolle sites en de Dender. Er zal een aanvraag tot afwijking dienen te worden aanvaard voor de afschaffing van de waargenomen beschermde soorten, overeenkomstig de artikelen 5 en 5bis van de wet op natuurbehoud.

De maatregelen die in het milieueffectenverslag worden overwogen beogen een heraanleg van de natuurlijke milieus die identiek zijn aan de milieus die verloren gaan bij de landschappelijke inrichtingen die worden opgelegd in het kader van de vergunningen, door een gepaste soortenkeuze en een gevarieerde samenstelling. De inlandse soorten dienen eveneens de voorkeur te krijgen en de harsachtigen te worden uitgesloten bij de aanlegmaatregelen in de nabije omgeving van de infrastructuur.

De auteur van het milieueffectenverslag geeft ook de aanbeveling om een bebost lint te vrijwaren langs de Dender zodat een ecologische verbinding ontstaat. Die aanbeveling wordt ondersteund door de beleidsgroep Leefmilieu, die erop aandringt dat een maximum bestaande natuurlijke beplanting in en om de betrokken omtrekken behouden blijft, vooral langs de Dender.

Deze gezamenlijke overwogen maatregelen vallen onder de vergunning.

De auteur van het milieueffectenverslag wijst eveneens op de aanwezigheid van een twintigtal bomen die te boek staan als opmerkelijke bomen aan weerszijden van de 'boulevard Branquart', recht tegenover de toegang die voorzien wordt voor de toekomstige industriële bedrijfsruimte. De aanleg van een rotonde op die plek voor de aanleg van een wegverbinding tot het multimodaal platform houdt de rooiing in van sommige van deze opmerkelijke bomen.

Dit besluit tot definitieve aanneming van de gewestplanherziening gaat er evenwel van uit dat er eveneens andere oplossingen tegen het licht dienen te worden gehouden met betrekking tot deze toegangsweg via het verstreken van de vergunning om de gewenste aansluiting te verkrijgen.

Het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen vertoont geen kwaliteitsvolle milieus.

Na afloop van de uitbating van de afzetting en de ontginning van de installaties kan evenwel verwacht worden dat de opvullingen en rotsachtige onderlagen in dat gebied opnieuw gekoloniseerd worden, wat kan evolueren naar een zeer hoge biologische kwaliteit.

De deelname van de Carrières de Porphyre in het project « Life in Quarries » zal door de ingevoerde maatregelen ook een waarborg kunnen vormen voor een permanente beschikbaarheid van milieus die de ontwikkeling van de populaties tijdens elke ontginningsfase begunstigen. De beleidsgroep Leefmilieu verstrekt de aanbeveling dat er een globaal beheersplan voor het ecologisch net wordt aangenomen. De auteur van het milieueffectenverslag is eveneens voorstander van een samenwerkingsverband met de gemeente, de leden van Action Nature en het natuurpark Pays des Collines voor een actief beheer van de betrokken milieus.

De verplaatsing van aarde, besmet met invasieve soorten, namelijk Japanse duizendknoop, in de zuidelijke omtrek, en buddleia in de noordelijke omtrek, zou ervoor kunnen zorgen dat zij zich verspreiden naar andere milieus. De beleidsgroep Leefmilieu verstrekt de aanbeveling dat in het kader van de vergunning bijzondere maatregelen worden genomen om uitzaaïing te voorkomen.

Rekening houdend met zijn grondinneming vertoont het groengebied als planologische compensatie geen bijzonder belang op biologisch vlak.

Het bijkomend voorschrift voor dit gebied, bepaald bij dit besluit, strekt ertoe dit groengebied op termijn daadwerkelijk effectief te maken. De ontmanteling van de installaties en de afvoer van de voorraden, aanwezig op de site, zullen ervoor zorgen dat de bodemkwaliteit erop vooruit gaat en het natuurlijk milieu er beter op wordt.

Dit voorschrift is eveneens een antwoord op de suggestie van de beleidsgroep Leefmilieu, die wenste dat de ruimtes die het leven dienen te ontvangen van de soorten, aanwezig in de zuidelijke omtrek, zouden worden aangelegd in dit planologische compensatiegebied.

Als dit niet zonder gevolgen is voor de plaatselijke biodiversiteit, blijft gewestplanwijziging evenwel toch zonder impact op de Natura 2000 locatie BE21005 "Vallées de la Dendre et de la Marq" of op de natuureservaten in Lessen.

2. Bevolking

2.1. Menselijke activiteiten, w.o. land- en bosbouw

De ruimtes vallend onder de gewestplanherziening zijn niet in een ruilverkavelingsomtrek gelegen.

Het milieueffectenverslag besluit dat de gewestplanherziening niet zonder gevolgen zal blijven voor de bosbouw, die afwezig is van de gebieden waar de bestemmingswijziging vastligt, en dat de effecten op de landbouw betekenisloos zullen zijn voor zover deze bestemmingswijzigingen van generlei impact zullen zijn door de ontneming aan hun bestemming van slechts 5 ha landbouwgebied met een zeer middelmatige pedologische kwaliteit en die eigendom zijn van Carrières Unies de Porphyre, heden niet meer bewerkt, of zij het ter bede.

Wat betreft de overige activiteiten, gaat het milieueffectenverslag ervan uit dat er geen enkel effect te verwachten valt op de toeristische, sportieve en sociaal-culturele uitrustingen, daar het gebied onderworpen aan dit industrieel project op een aannemelijke afstand daarvan gelegen is. Het rechtsstatuut van de trage RAVeL-verbinding is normalerwijze een vrijwaring voor iedere inneming of belemmering van de voortbeweging.

2.2. Leefkwaliteit en menselijke gezondheid

2.2.1. Geluidshinder

Wat de geluidshinder betreft, legt het milieueffectenverslag de nadruk op het te verwachten kwaliteitsverlies in de geluidsomgeving in de nabijheid van de omtrek die het nieuwe tri-modale platform zal ontvangen en van de nieuwe verwerkingsinstallaties voor de ontgonnen gesteenten, wegens het ontstaan van nieuwe geluidsbronnen in deze omtrek en de noordelijke verlenging daarvan: het inladen van treinen en aken, vrachtverkeer op de N57, transportband over de Chaussée Gabrielle Richet en het industrieel proces voor de verwerking van het eigenlijk gesteente. Bijzonder getroffen zullen worden, de plaatsen "Chaussée Gabrielle Richet" en de RAVeL-weg langs de Dender, in de nabijheid van het nieuwe platform, evenals de onroerende goederen in de nabijheid van de put Lenoir, war de primaire verbrijzelaar zal worden verankerd.

Aanbevolen wordt, dat de nieuwe uitrustingen en installaties zo opgevat worden dat de akoestische hinder zoals ondervonden door de omwonenden, in het bijzonder de bewoners van de Chaussée Gabrielle Richet, gereduceerd wordt. De vestiging van de technische uitrustingen en de nodige inrichtingen valt evenwel niet onder planologie; dit is een materie voor toekomstige vergunningen en wordt behandeld in het kader van de daarvoor uitgevoerde effectenonderzoeken.

Het milieueffectenverslag voorziet evenwel in een gevoelige verbetering van de geluidsomgeving in de nabijheid van het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen en van het gebied voor planologische compensatie die in de nabijheid liggen van de verstedelijkte omgeving van Lessen daar het industrieel project van de Carrières Unies de Porphyre beoogt de huidige bronnen van geluidshinder weg te halen, namelijk de gesteente verwerkende installaties, de transportband voor de toevoer aan de huidige treinlaadplaats, de primaire verbrijzelaar en de voorraden en de daarmee verbonden vervoersbewegingen te verplaatsen.

Het milieueffectenverslag besluit dat de geluidseffecten, gelet op de herlokalisering van de installaties zoals beoogd in het ontwerp, verder van Lessen weg zullen komen te liggen, in een minder verstedelijkte omgeving. In deze conclusies wordt hij bijgetreden door de beleidsgroepen Leefmilieu en Ruimtelijke Ontwikkeling.

Wat nu de geluidshinder door vervoer van de productie betreft, besluit het milieueffectenverslag dat het opnieuw lokaliseren van de verwerkingsinstallaties ervoor zal zorgen dat reiswegen zullen worden gebruikt waarbij het Lessense stadscentrum en de Chaussée Victor Lampe ontweken zullen worden.

2.2.2. Lucht

Hier geldt als hoofdzakelijk effect het risico dat stof door de uitbating zich verder verspreidt. De conclusies uit het geluidshinderonderzoek zijn ter zake ook van toepassing, daar stofbronnen (verwerkingsinstallaties verbrijzelaars, zeeinstallaties enz.) verhuisd worden naar een minder verstedelijkte omgeving.

De zuiver ontginningsgerelateerde activiteiten die in het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen gevestigd zullen worden kunnen in het kader van de toekomstige vergunning onderworpen worden aan maatregelen ter verdringing van stofverspreiding (boringen van mijngaten en mijnschoten, zware afgraafuigen, storten van gesteenten in vrachtwagenbakken enz.). Dergelijke maatregelen, aanbevolen in het milieueffectenverslag, worden in het algemeen aangenomen en hebben hun nut bewezen.

Wat nu stofemissies door rijdend vrachtverkeer voor productievervoer betreft, komt het milieueffectenverslag tot dezelfde conclusies als die, welke werden geuit voor geluidshinder.

2.2.3. Trillingen

Luidens het milieueffectenverslag wordt de hinder die omwonenden ondervinden van de uitbating van de groeve bij het houden van mijnschoten beperkt daar deze mijnschoten voorzien zullen zijn op een bepaald uur, één of twee keer per week. In de toekomstige vergunningen zullen de voorwaarden worden vastgesteld waaraan de mijnschoten zullen moeten voldoen om de ontstane hinder te beperken.

2.3. Mobiliteit

Wat de personenmobiliteit betreft, besluit het milieueffectenverslag dat de afschaffing van een straatdeel in de rue de la Loge en de aanleg van een ringweg tussen deze straat en de Chaussée Gabrielle Richet voor de bewoners van de rue de Gages (een vijftigtal woningen) en in mindere mate voor de bewoners van Bois-de-Lessines en de rue de la Loge een wegomleiding zal inhouden om zich naar het Lessense stadscentrum te begeven die onvermijdelijk zullen zorgen voor langere verplaatsingen en reistijden, wat in het bijzonder nadelig is voor trage verplaatsers als fietsers en voetgangers.

De effecten voor de verplaatsingen over langere afstand of doorreizen, die meestal met de personenwagen gebeuren, zullen dan weer veel beperkter zijn.

Dit besluit gaat ervan uit dat een bepaald aantal akten die los staan van de definitieve aanneming van de gewestplanherziening voldoende waarborgen zullen inhouden voor de daadwerkelijke uitvoering, op kosten van de Carrières Unies de Porphyre, van deze omleiding, in het geval dat de uitbating van de afzetting de afschaffing van dit baanvak van de rue de la Loge zou inhouden en dat er in het kader van de herzieningsprocedure geen enkele andere bijkomende bepaling hoeft genomen ter garantie van de daadwerkelijke omzetting. Het betreft volgende elementen :

- de overeenkomst van 19 december 2007, verleden tussen de firma Carrières Unies de Porphyre, de firma "Snow Games" en de stad Lessen, bevattende volgende verplichtingen en verbintenissen:

* ontneming aan zijn bestemming, door de gemeente, van de buurtweg rue de la Loge, over het deel van zijn tracé tussen de steenweg Bergen-Gent en zijn kruising met de rue de Gages na achtereenvolgens:

1. de definitieve aanneming van de herziening van het gewestplan tot opneming van de onroerende goederen gelegen op de wegomleiding en benoorden ervan als ontginningsgebied;

2. de aanleg van een omleiding via het zuiden, volgens vastgesteld tracé;

* de overname van de financiering door de firma Carrières Unies de Porphyre van de aanleg van de omleiding met een breedteprofiel berekend op twee rijbanen en structuur evenwaardig aan die van de rue de la Loge;

* de aanleg van de omleiding op gronden die eigendom zijn van de firma Carrières Unies de Porphyre en gelegen in de ontginningsomtrek;

* de afstand aan de stad Lessen, voor een symbolische euro, van de weg en de dienovereenkomstige grondinneming en de opneming ervan in het gemeentelijk wegnennet;

- de ontvangstbevestiging van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning ingediend door de firma voor de wegaanleg, verstrekt op 23 september 2019, en waarin het dossier wordt verklaard volledig te zijn;

- het ministerieel besluit van 1 december 2020 tot beslissing op beroep tegen de beraadslaging en het besluit van voornoemde gemeenteraad en tot aanvaarding van de aanvraag tot afschaffing en aanleg van de weg zoals kenbaar gemaakt op de plannen (Document A10, plannen: N° V-01, N° V-02A, N° V-02B, N° V-02C) opgemaakt door ingenieurskantoor ARCEA SCRL, d.d. 25 juni 2019;

- de lijst van de goeden van de aanvrager, verstrekt door FOD Financiën, waaruit blijkt dat hij eigenaar is van de onroerende goederen bij het kadaster gekend sectie C nr.27C2, 27B2, 27Z, 27Y,28K, 28L, 260C, 63M, 65C, 70D, 70F en sectie B nr. 1207C2, 1207D2, 1207 E2 en 1215Y, waarop de aanleg voorzien is van de omleiding, evenals de schriftelijke verbintenis van 8 november 2019 waarbij de eigenaar van het perceel bij het kadaster gekend sectie nr. 28M ermee instemt dit af te staan aan de naamloze vennootschap Carrières Unies de Porphyre;

Het milieueffectenverslag legt eveneens de nadruk op de duidelijk in de tijd afgebakende onderbreking van het verkeer op de Chaussée Gabrielle Richet bij de afvoer van de productie van de Carrières Unies de Porphyre via het spoor; rekening houdend met het aantal voorziene treinbewegingen wordt de sluiting van de spoorovergang evenwel maar drie keer per dag activiteit voorzien.

Er wordt verwezen naar het ministerieel besluit voor de gedetailleerde antwoorden op de bezwaren te berde gebracht bij het openbaar onderzoek, en betreffende infrastructuur en mobiliteit.

3. Materiële goeden - bebouwd kader

a. Trillingen

Het milieueffectenverslag erkent dat de trillingen die zullen ontstaan bij mijnschoten te verrichten in het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen dreigen de stabiliteit van de meest nabij gelegen gebouwen aan te tasten, in het bijzonder bij naderen van het houwfront. Daarbij wordt evenwel aangestipt dat deze gevolgen hoofdzakelijk afhangen van de hoeveelheid afgehouden gesteente en de hoeveelheid gebruikte explosieven, dat aanbevolen wordt deze te minderen naar gelang de mijnschoten dichterbij de bewoners komen. Er wordt eveneens aanbevolen, systematisch in de meting van de trillingen te voorzien in het gebouw dat het dichtst bij de uitbating ligt. In de toekomstige vergunningen zullen de voorwaarden moeten worden vastgelegd waaraan de mijnschoten zullen moeten voldoen om het risico op aantasting van de gebouwen die het dichtst bij de uitbating gelegen zijn, te beperken.

b. Waardeverlies vastgoed

Sommige bewoners van de Chaussée Gabrielle Richet opperen dat hun goeden mogelijks waardeverlies zullen lijden, waarbij ze betreuren dat geen enkele maatregel dit komt in te dekken.

Aangestipt dient te worden dat het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling geen andere bepalingen inhoudt dan die, met betrekking tot het schadeloos stellen van minderwaarde in de stedenbouw wegens sommige, welomschreven, bestemmingswijzigingen, en met bepaling van de nadere regels; dat in deze de woningen in de rue Richet, sinds de opmaak van het gewestplan Aat-Lessen-Edingen in 1986, gelegen zijn in een gebied bestemd voor groeve-ontginningen en bijgevolg geen minderwaarde lijden in de zin van genoemd Wetboek en dat zij voor het overige reeds binnen in de omtrek van de uitbating van de Carrières Unies de Porphyre, vastgesteld bij de vergunning verstrekt op 6 mei 2002, gelegen zijn.

Daarenboven dient vastgesteld dat de gronden vallend onder huidige gewestplanherziening die het dichtst bij de woningen van de rue Richet gelegen zijn, sinds de opmaak van het gewestplan, opgenomen zijn als gebied voor activiteiten met een industrieel karakter, wat de risico's voor een waardedaling van de omgevingsgoederen wegens de gewestplanherziening aanzienlijk relativeert.

4. Cultureel erfgoed

4.1. Architecturaal cultureel erfgoed

Een kapelletje, opgenomen in de inventaris van het Belgisch monumentaal erfgoed, is aanwezig binnen de omtrek van de toekomstige industriële bedrijfsruimte bestemd voor de oprichting van het multimodale platform. Het project dat aan de basis ligt van deze herziening van het gewestplan maakt het echter mogelijk het te bewaren.

Het voorontwerp heeft geen gevolgen voor de hoeve van Bronchenne, die grenst aan de zuidelijke omtrek en is opgenomen in de inventaris van het Waals monumentaal erfgoed.

De beschermde goederen, de uitzonderlijke goederen en andere goederen die zijn opgenomen in de inventaris van het monumentale erfgoed, die zijn geïdentificeerd buiten de omtrekken waarop de herziening van het gewestplan betrekking heeft, bevinden zich op enkele honderden meters van deze omtrekken en zijn er visueel van gescheiden zodat de herziening geen gevolgen heeft voor deze goederen.

4.2. Archeologisch erfgoed

In de inventaris van de Waalse archeologische sites wordt melding gemaakt van een hoeve binnen de omtrek van de industriële bedrijfsruimte die bij dit ministerieel besluit is opgenomen, maar de ligging ervan is niet precies bekend. Het advies van de Regering zal vereist zijn tijdens de procedure voor het verstrekken van de vergunning, overeenkomstig de bepalingen van het Erfgoedwetboek en het Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling.

5. Landschap

Volgens het milieueffectenrapport wordt het nieuw gebied van aanhorigheden van een ontginning op lange en middellange afstand over het algemeen weinig waargenomen. Indien de bestaande beboste gebieden binnen en in de nabije omgeving goed worden bewaard, zoals voorzien in het project van de Carrières Unies de Porphyre, zal de site weinig zichtbaar blijven, vooral omdat de bestaande hoge elementen (zevenfabriek) zullen verdwijnen. Het belangrijkste zichtbare element zal de merloen langs de steenweg Bergen-Gent zijn, die echter kan bijdragen tot de omvorming van het bestaande industriële landschap tot een groener landschap. Het landschap van het noordelijk deel van die omtrek zal weinig gewijzigd worden, aangezien de in dit gebied aanwezige elementen bewaard zullen blijven.

De toekomstige industriële bedrijfsruimte is daarentegen zichtbaar, zowel op korte als op lange afstand. Aan de kant van de Dender en de steenweg Gabrielle Richet zal de merloen die rond het gebied voorzien is de visuele impact van de nieuwe installaties en voorraden verminderen, waarvan de hoogte het belangrijkste impactbepalende element op landschappelijk vlak zal zijn. De laadinstallaties voor duwbakken in het westen en de luchttransportband in het oosten, die zich buiten de omtrek van de merloen bevinden, zullen bijzonder zichtbaar blijven. Een kwalitatieve behandeling van die elementen, zoals aanbevolen in het milieueffectenrapport, zal de integratie ervan in het landschap verbeteren.

De verwijdering van opmerkelijke bomenrijen langs de boulevard Branquart om de aanleg van een rotonde voor de toegang tot de site mogelijk te maken, zou een heel aanzienlijke landschappelijke impact hebben. In dit besluit wordt aanbevolen om te streven naar een veilige maar minder belastende verbindingsweg, in het kader van de procedure voor het verstrekken van vergunningen volgend op de herziening.

De omleidingsweg maakt deel uit van een open landschap. Het zal een breuk in het bestaande landschap doen ontstaan, vooral als het vergezeld gaat van een verlichtingssysteem. Deze perceptie zal afnemen naarmate het gebied van aanhorigheden van een ontginning, waarvoor reeds een vergunning is afgegeven in 2006, geleidelijk ten uitvoer wordt gelegd. De rijweg zal dan verschijnen op het grensvlak tussen de merloen van dit gebied bestemd voor ontginning en het open akkerlandschap. Het profiel van de rijweg en de inrichtingen die daarbij moeten worden aangebracht, vallen onder de vergunningen en niet onder deze herziening.

De omtrekken met een landschappelijke waarde en de uitzonderlijke vergezichten, die zowel in het gewestplan zijn opgenomen als door ADESA zijn geregistreerd, worden door de herziening van het gewestplan niet getroffen.

6. Bodems

De bodems van de noordelijke omtrek, waar het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen gevestigd zal worden, en de bodems van het groengebied opgenomen als planologische compensatie zijn volledig verhard en onbruikbaar, in hun huidige staat, voor landbouw.

De bodems in de zuidelijke omtrek, waar het multimodaal platform zal komen te liggen, bestaan deels uit opgevlude of herschikte bodems met een kwaliteit die volledig afhangt van de aangebrachte materialen. De natuurlijke bodems in deze omtrek hebben een globaal middelmatige agronomische waarde en zijn geschikt voor beweiding dan voor bewerking. De bodems van het zuidelijke derde van het gebied lijden onder watertoevloed en zijn ongeschikt voor landbouw. De beste bodems bevinden zich in de noordelijke 2/3 van de omtrek maar hebben voor de regio standaardwaarden.

De smalle strook die voorheen als groengebied was bestemd aan de Denderrand zijn bodems onderhevig aan menselijk ingrijpen met een slechts middelmatige geschiktheid voor landbouw.

De effecten van de gewestplanherziening op de bodems zullen bijgevolg bestaan uit:

- het wegschrapen van de bodem in het gebied van aanhorigheden van ontginningen waarvan de onderliggende afzetting uitgebaat zal worden. Het betreft een niet reduceerbaar resteffect;

- de gedeeltelijke verharding van de bodems in de nieuwe industriële bedrijfsruimte wegens de vestiging van verscheidene materiaalverwerkings- en -laadinstallaties en de aanwezigheid van steenhopen.

Er dient ook bemerkt, dat de wijziging van het gewestplan uit zichzelf maar een gering verlies aan landbouwgronden tot gevolg zal hebben, daar de beste gronden op het initieel, op 17 juli 1986 aangenomen, gewestplan reeds bestemd werden als na overleg tot stand gekomen inrichtingsgebied terwijl de voorheen als landbouwgebied opgenomen percelen werden opgevlud of ongeschikt zijn voor landbouw.

- de verbetering van de bodemkwaliteit in het compensatiegebied na afvoer van de voorraden en wegname van de sporen.

De omleiding die wegens de gewestplanherziening tot stand zal komen wordt uitgevoerd op arealen waarvan de agronomische waarde tussen middelmatig en goed schommelt. Naar de maatstaf van de regio zijn het gewone gronden, op het gewestplan reeds opgenomen als gebied van aanhorigheden van ontginningen en dus reeds landbouwonwaardig.

Voor het overige zijn alle gebieden die onderworpen zijn aan de gewestplanherziening blootgesteld aan een hoog risico op bodemerosie door waterinwerking, waarbij eventueel modderstromen kunnen ontstaan wegens de afgeschraapte bodems of afgevlakte gronden. Daar waar de grond blootligt kan er tevens, in droge periodes, een risico op winderosie bestaan. De auteur van het milieueffectenverslag stelt uitbatingsmaatregelen voor.

Er worden door de voor het onderzoek aangewezen instantie eveneens aanbevelingen gedaan voor de sanitaire kwaliteit van de grond en de materialen gebruikt voor de omleiding en de aanleg van de industriële bedrijfsruimte, evenals om te voorkomen dat potentieel bodemverontreinigende producten accidenteel over de grondoppervlakte terecht komen.

7. Water

a. Grondwater

Volgens het milieueffectenverslag zullen het afgraven en ontginnen in de omtrek, heden opgenomen als industriële bedrijfsruimte op het vigerend gewestplan, een verlaging veroorzaken in de bovenlaag van het grondwater, met beperkte gevolgen wegens het gering belang van deze grondwatervolumes.

De dichtstbij gelegen put, gelegen op om en bij de 250 m ten westen van het afgegraven talud zou geen gevolgen moeten ondervinden van de afkalving wegens de ontginningsactiviteit.

Voor de auteur van het milieueffectenverslag gaat de uitvoering van het gewestplan het bestaand hydrogeologisch stelsel niet wijzigen of de volumes opgepompt water niet gevoelig verhogen. Hij stelt voor om het opgepompt water zoveel mogelijk te hergebruiken en de accidentele vervuilingen van de grondwaterlaag te voorkomen. De desbetreffende maatregelen vallen niet onder de gewestplanherziening.

De belangrijkste verharding van de delen van de toekomstige industriële bedrijfsruimte, heden opgenomen als landbouwgebied en groengebied op het vigerend gewestplan, zou een impact kunnen inhouden op de bevoorrading van de bovenlaag van het grondwater. Het milieueffectenverslag gaat er evenwel van uit dat de betrokken oppervlakte klein is en dat de inrichtingsmaatregelen voor de drainering van de gronden in het kader van de vergunning genomen kunnen worden.

Het gebied van planologische compensatie door omvorming tot groengebied zal er dan weer voor kunnen zorgen dat het water via natuurlijke infiltratie in de bovenlaag van het grondwater insijpelt.

b. Oppervlaktewater

Het milieueffectenverslag gaat ervan uit dat het omleggen van de beek 'de Ligne' dat nodig is voor de aanleg van de toegang tot het multimodaal platform als gevolg van de gewestplanherziening tegelijk het overstromingsrisico in de nieuwe industriële bedrijfsruimte zal opheffen.

Uit het openbaar onderzoek blijkt dat sommige bezwaarindieners vrezen dat de toename van de verharde bodems, samen met een wijziging in het tracé van de beek 'de Ligne' stroomopwaarts een hoger overstromingsrisico inhoudt. In het milieueffectenverslag wordt aanbevolen om de kanalisering voor het nieuwe tracé van de beek (en de doorboring onder de nieuwe toegangsweg tot de site) in dimensie af te stemmen op hoogwater met een terugkeerrisico van eens in de 100 jaar om ieder overstromingsrisico te voorkomen. Deze technische inrichtingen dienen in het kader van de vergunning te worden overwogen.

Ter hoogte van het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen zal het afvloeiend hemelwater voor een groter deel in de ontginningsput terecht komen. Het milieueffectenverslag wijst erop dat dit water dan gedurende de uitbatingsperiode opgepompt zal worden en afgevoerd worden naar het net van waterlopen om het watervlak, na afloop van de uitbating, te bevoorraden.

8. Klimaatfactoren

Volgens ramingen in het milieueffectenverslag zorgen de ingebruikname van het multimodaal platform, overwogen bij deze herziening, en de daardoor mogelijk gemaakte omslag naar vervoer via spoor en waterweg een verlaging van de CO₂-productie met 13 % per ton vervoerde producten daar de CO₂-emissies toe te schrijven aan het vervoer via spoor en waterweg aanzienlijk lager zijn dan bij het vervoer via wegverkeer.

Desalniettemin verhoogt de CO₂-productie, rekening houdend met een verhoging van de productie naar 2 miljoen ton, zoals overwogen in het exploitatieproject, met 22 % vergeleken bij wat nu het geval is.

Daarbij dient eveneens bemerkt dat de brandstof die in de binnenscheepvaart wordt gebruikt meer zwaveldioxide uitstoot.

De modernisering van de verwerkingsinstallaties zou dan weer gepaard moeten gaan met een gevoelige vermindering van gasolie, wat een vermindering van de CO₂-emissies inhoudt.

9. Interacties tussen de verschillende factoren

Het milieueffectenverslag wijst erop dat de effecten in verband met de ontginningsactiviteit cumulatief zijn en een rechtstreeks effect sorteren op de nabije leefomgeving, zowel door de ontginning van het gesteente en de verwerking ervan als door het zwaar vrachtverkeer voor het vervoer.

De nadruk wordt daarin evenwel niet gelegd op bijzondere interacties tussen de effecten die in de huidige milieuverklaring worden vernoemd.

In huidig geval zal de uitvoering van het gewestplan, zoals gewijzigd, als gevolg hebben, een herlokalisering van de installaties voor de verwerking van het ontgonnen gesteente, van de uitrustingen voor het vervoer van deze grondstoffen en de vervoersbewegingen voortvloeiend uit de activiteit van de Carrières Unies de Porphyre waarvan de groei overwogen wordt met als gevolg een verplaatsing van de milieueffecten.

Het milieueffectenverslag legt aldus de nadruk op de verwachte achteruitgang van het leefmilieu in de nabije omgeving van de omtrek waar het nieuwe trimodaal platform zal komen te liggen en waar de nieuwe verwerkingsinstallaties voor het ontgonnen gesteente gevestigd zullen worden, onder aanduiding van een bepaald aantal maatregelen die onder de toekomstige vergunningen zullen vallen om de resteffecten van de gewestplanherziening sterk in te perken.

Er wordt aan de andere kant ook gewezen op een gevoelige verbetering van het leefmilieu in de nabijheid van het nieuwe gebied van aanhorigheden van ontginningen en van het gebied voor planologische compensatie die dichtbij het Lessens stadsweefsel gelegen zijn. Het bijkomend voorschrift, toegepast op het grondgebied dat bij dit besluit is opgenomen als planologische compensatie zal in het bijzonder ervoor zorgen dat de omschakeling op middellange termijn daadwerkelijk wordt.

Uit voorgaande elementen, voortvloeiende uit de conclusies van het milieueffectenverslag, blijkt dat de gewestplanherziening een positieve balans op leefmilieugebied oplevert wat betreft de lokale effecten, daar deze zich verplaatsen van het Lessens stadscentrum naar een minder verstedelijkte omgeving.

IV. Andere overwogen redelijke oplossingen

Het milieueffectenverslag heeft geconcludeerd dat er geen enkel ander alternatief inzake lokalisering of afbakening de voorkeur verdiende ten opzichte van de gebieden waarvoor gekozen is in het ontwerp-plan op 15 januari 2015 aangenomen door de Waalse Regering voor de aanleg van een multimodaal platform dat met een nieuwe ligging een hertekening van de reizen en de omslag naar andere transportmodi mogelijk maakt en voor de uitbating van de afzetting waarvan het bestaan op deze plaats bevestigd is.

De opheffing zoals voorzien van een baanvak van de rue de la Loge is ook niet in vraag gesteld, noch is een alternatief tracé voorgesteld voor de omleiding die in de plaats van deze opheffing komt.

Er werden daarentegen twee afbakeningsalternatieven voorgesteld voor het groengebied dat als alternatieve compensatie in aanmerking is gekomen in de nabije omgeving van de voormalige steengroeve Tacquenier, onder overwogen uitsluiting van een explosievenvoorraad uit de omtrek voorgesteld door huidig plan.

Deze alternatieven en de adviezen en bezwaren waarvan ze het voorwerp waren werden in dit besluit ruimschoots omschreven.

Samenvattend werd met volgende elementen rekening gehouden:

- Het eerste alternatief als voorgesteld kreeg een ongunstig advies van de beleidsgroep Ruimtelijke Ordening, rekening houdend met zijn configuratie en zijn excessief geachte oppervlakte.

Dit besluit is er voor het overige van uitgegaan dat de configuratie van genoemd alternatief, dat op geen enkele tastbare grens steunt, op het gewestplan geen enkele onbetwistbare voorstelling mogelijk maakte en dat de uitvoering op termijn van een werkelijk groengebied dat zowel in feite als in rechte een compensatie vormt niet gegarandeerd was daar de ontmanteling van de daarin vervatte installaties niet te overwegen valt;

- het tweede alternatief, dat gedeeltelijk een gemeentelijk overleggebied inhoudt, wordt door de gemeenteraad van Lessen niet gewenst daar hij acht dat die ruimte bij het stadscentrum en het station, aan de kant van een uitgeruste weg, goed gelegen is voor bewoningsdoeleinden. Dit besluit is het met dat advies eens ten overstaan van de principes verwoord inzake structurering van het grondgebied via het op 27 mei 1999 aangenomen ruimtelijk ontwikkelingsplan;

- het bestaan van een klein gebouw voor de opslag van explosieven vormt geen bijzondere dwingende factor voor de opnemings van een groengebied op de betrokken onroerende goederen;

- het is vergund tot in 2035, via een vergunning verstrekt op 6 juni 2015 en de gemeentelijke adviescommissie inzake ruimtelijke ordening heeft de wens uitgedrukt dat het elders wordt gevestigd na afloop van de vergunning gelet op de nabijheid met gebieden bestemd voor bewoning;

- het bevat enkel nog resten van schoten en een kleine voorraad;

- de onroerende goederen waarop het gevestigd is blijven de eigendom van Carrières Unies de Porphyre en zijn niet toegankelijk voor het publiek;

- de extreem kleine oppervlakte ervan vormt geen gevaar voor de daadwerkelijke uitvoering van het toekomstig groengebied;

Bijgevolg beperkt dit besluit zich tot de afbakening van het gebied voorgesteld door het ontwerp-plan, bij dit besluit bevestigd in het kader van de definitieve aanneming van de gewestplanherziening.

In het besluit wordt niettemin rekening gehouden met de aanbeveling gedaan door de auteur van het milieueffectenverslag en wordt een bijkomend voorschrift overwogen waarbij de daadwerkelijke uitvoering van het groengebied met vijf jaar kan worden uitgesteld te rekenen van de definitieve aanneming van de gewestplanherziening, om ervoor te zorgen dat de installaties ter plaatse kunnen blijven voortbestaan totdat de vervangende installaties in verband met het multimodale platform operationeel zijn.

Namen, 12 februari 2021.

W. BORSUS,

De Minister van Ruimtelijke Ordening